OLIMPIADA NAŢIONALĂ DE MATEMATICĂ
ETAPA LOCALĂ
SUCEAVA, 2 februarie 2020
BAREM DE CORECTARE ŞI NOTARE
CLASA a XII-a

1. (7p) Fie grupul $(G,\cdot)$ cu proprietatea că există $y \in G$ asfel încât $x^5 = (xy)^3$, $\forall x \in G$.
Să se arate că $(G,\cdot)$ este grup comutativ.

Dan Popescu

Soluție: Fie e elementul neutru din grupul $(G,\cdot)$. Vom nota cu x^{-1} simetricul elementului *x*.

Punând $x = y$ în relația din enunț obținem $y^5 = y^6$ de unde , simplificând prin y^5, rezultă $y = e$.

Relația din enunț devine $x^5 = x^3$, $\forall x \in G$. Simplificând prin x^3, rezultă $x^2 = e$, $\forall x \in G$, adică $x = x^{-1}$, $\forall x \in G$.

Pentru orice $a,b \in G$ avem $ab = (ab)^{-1} = b^{-1}a^{-1} = ba$, adică grupul este comutativ.

Barem.

Demonstrează că $y = e$	2 p
Demonstrează că $x = x^{-1}$, $\forall x \in G$	2 p
Finalizare	3 p

2. Fie $f:[0,2] \to \mathbb{R}$ o funcție integrabilă astfel încât $\int_0^1 f(x)dx = \int_1^2 f(x)dx$. În plus, funcția f admite o primitivă F cu proprietatea că numerele $F(0)$, $F(1)$ și $F(2)$ sunt în progresie geometrică.

a) (4p) Demonstrați că funcția F nu este injectivă.

b) (3p) Demonstrați că ecuația $f(x) = 0$ are cel puțin două soluții în intervalul $(0,2)$.

Dumitru Crăciun

Soluție:

a) Cum funcția f este integrabilă și admite primitive, putem calcula cele două integrale cu formula Leibniz-Newton: $\int_0^1 f(x)dx = F(x)\Big|_0^1 = F(1) - F(0)$ și $\int_1^2 f(x)dx = F(x)\Big|_1^2 = F(2) - F(1)$.

Așadar avem $F(1) - F(0) = F(2) - F(1) \Rightarrow F(1) = \dfrac{F(0) + F(2)}{2}$, adică numerele $F(0)$, $F(1)$ și $F(2)$ sunt în progresie aritmetică. Din ipoteză avem că aceste trei numere sunt și în progresie geometică, prin urmare $F(0) = F(1) = F(2)$. Este evident că funcția F nu este injectivă.

b) Deoarece F este o primitivă a funcției *f*, deducem că funcția F este derivabilă pe intervalul $[0,2]$ și $F'(x)=f(x),\ \forall x\in[0,2]$. Cum $F(0)=F(1)=F(2)$, putem aplica teorema lui Rolle funcției F pe intervalele $[0,1]$ și $[1,2]$. Rezultă că există $c_1\in(0,1)$ și $c_2\in(1,2)$ astfel încât $F'(c_1)=0$ și $F'(c_2)=0$, adică $f(c_1)=f(c_2)=0$. Altfel spus, ecuația $f(x)=0$ are cel puțin două soluții în intervalul $(0,2)$.

Barem.

a) Arată că numerele $F(0), F(1)$ și $F(2)$ sunt în progresie aritmetică	2 p
Demonstrează $F(0)=F(1)=F(2)$, deci F nu este injectivă	2 p
b) Aplică teorema lui Rolle funcției *F* pe intervalele $[0,1]$ și $[1,2]$	2 p
Finalizare	1 p

3. a) (2p) Demonstrați că există un interval deschis $I\subset\mathbb{R}$ astfel încât $x^{2020}+1<3x^{1010},\ \forall x\in I$.

b) (5p) Calculați $\displaystyle\int\frac{x^{2020}-1}{x\sqrt{-x^{4040}+2x^{3030}+x^{2020}+2x^{1010}-1}}dx,\ \ x\in I$.

Lenuța Tomasciuc

Soluție. **a)** Notând $y=x^{1010}$ inegalitatea devine $y^2-3y+1<0 \Leftrightarrow y\in\left(\frac{3-\sqrt5}{2},\frac{3+\sqrt5}{2}\right)$.

Avem $\frac{3-\sqrt5}{2}<x^{1010}<\frac{3+\sqrt5}{2} \Leftrightarrow \sqrt[1010]{\frac{3-\sqrt5}{2}}<|x|<\sqrt[1010]{\frac{3+\sqrt5}{2}}$. Putem alege orice interval deschis I inclus în mulțimea $\left(-\sqrt[1010]{\frac{3+\sqrt5}{2}},-\sqrt[1010]{\frac{3-\sqrt5}{2}}\right)\cup\left(\sqrt[1010]{\frac{3-\sqrt5}{2}},\sqrt[1010]{\frac{3+\sqrt5}{2}}\right)$.

b) Fie $J=\displaystyle\int\frac{x^{2020}-1}{x\sqrt{-x^{4040}+2x^{3030}+x^{2020}+2x^{1010}-1}}dx$. Să observăm că $0\notin I$ și că pentru $x\in I$ radicalul de la numitor are sens și este nenul. Scoțând factorul x^{1010} de sub radical avem:

$$J=\frac{1}{1010}\cdot\int\left(\frac{1}{\sqrt{2\left(x^{1010}+\frac{1}{x^{1010}}\right)+1-\left(x^{2020}+\frac{1}{x^{2020}}\right)}}\cdot\left(1010x^{1009}-\frac{1010}{x^{1011}}\right)\right)dx$$

Dacă notăm $u(x)=x^{1010}+\frac{1}{x^{1010}}-1$, avem $u'(x)=1010x^{1009}-\frac{1010}{x^{1011}}$, iar integrala devine:

$$J=\frac{1}{1010}\cdot\int\frac{u'(x)}{\sqrt{4-u^2(x)}}dx=\frac{1}{1010}\arcsin\frac{u(x)}{2}+C.$$

Barem.

a) Notând $y=x^{1010}$, obține $y\in\left(\frac{3-\sqrt{5}}{2},\frac{3+\sqrt{5}}{2}\right)$	1 p
Finalizare	1 p
b) $J=\frac{1}{1010}\cdot\int\left(\frac{1}{\sqrt{2\left(x^{1010}+\frac{1}{x^{1010}}\right)+1-\left(x^{2020}+\frac{1}{x^{2020}}\right)}}\cdot\left(1010x^{1009}-\frac{1010}{x^{1011}}\right)\right)dx$	2 p
Finalizare	3 p

4. Fie p și q două numere prime diferite și $(G,\cdot)$ un grup necomutativ cu pq elemente.

a) (3p) Arătați că $Z(G)=\{e\}$.

b) (4p) Să se demonstreze că G conține două elemente de același ordin care nu comută.

Am notat cu e elementul neutru din G și cu $Z(G)$ centrul grupului G, adică mulțimea $Z(G)=\{y\in G/\ xy=yx,\ \forall x\in G\}$.

Marian Andronache

Soluție: **a)** G nu conține elemente de ordin pq (în caz contrar ar fi grup ciclic, deci comutativ!)
Dacă $\exists a\in Z(G)$, $a\neq e$, atunci ord(a) = p sau ord(a) = q. Să presupunem, de exemplu, ord(a) =p. Conform teoremei lui Cauchy, $\exists b\in G$ cu ord(b) = q. Cum $ab=ba$ rezultă că ord(ab) = pq, absurd!

În concluzie, $Z(G)$ conține doar elementul neutru, adică $Z(G)=\{e\}$.

b) Presupunem că orice două elemente de același ordin comută.

Atunci $H_p=\{x\in G/x^p=e\}$ și $H_q=\{x\in G/x^q=e\}$ sunt subgrupuri în *G*. Cum ord(H_p) divide ord(G), rezultă că H_p are *p* elemente (adică în *G* sunt $p-1$ elemente de ordin *p*). Analog se arată că H_q are *q* elemente.

Cum $G=H_p\cup H_q$ și $H_p\cap H_q=\{e\}$ obținem $pq=p+q-1$, de unde $(p-1)(q-1)=0$, absurd! În concluzie, grupul *G* conține două elemente de același ordin care nu comută.

Barem.

a) Argumentează că *G* nu conține elemente de ordin pq	1 p
Finalizare	2 p
b) În ipoteza că orice două elemente de același ordin comută, H_p este subgrup în *G*	1 p
Demonstrează că H_p are *p* elemente	1 p
Finalizare	2 p

Notă: Orice altă soluţie corectă se va puncta corespunzător.